

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

З А Т В Е Р Д Ж У Ю"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)
№02071211

М. В. Афанасьєв

Міжнародна інформація

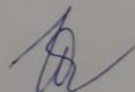
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 "Міжнародні відносини"
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії Міжнародний бізнес

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри
міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Отенко Ірина Павлівна

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

Міжнародна інформація

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітній рівень	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма	перший (бакалаврський) Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії Міжнародний бізнес

Вид дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Отенко Ірина Павлівна

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Протокол № 1 від 23.08.2019 р.

Розробник:

Іващенко Ганна Анатоліївна, к.е.н., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни:

На сучасному етапі розвитку людства інформація є не лише повсякденним ресурсом, але й своєрідною «зброєю», володіння якою дає можливість управляти цілими народами, а точніше їхніми думками, почуттями і поведінкою, для досягнення певних політичних, економічних, військових та інших цілей на міжнародній арені. Водночас, інформація є тим ресурсом, що розширює можливості людини, розкриває нові шляхи суспільного розвитку, створює умови для комфортного життя і економічного зростання. Сьогодні перевагу здобуває той, хто вміє працювати з інформацією, оцінювати різні відомості з точки зору їхньої достовірності, об'єктивності, повноти, актуальності, важливості, а також створювати свою інформацію.

Навчальна дисципліна «Міжнародна інформація» присвячена найбільш актуальним питанням управління і використання інформації та інформаційно-комунікаційних технологій у сучасних міжнародних відносинах. Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні положення інформаційно-аналітичної діяльності фахівців з міжнародних відносин.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна інформація» складена відповідно до спеціальностей 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та 292 «Міжнародні економічні відносини».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародна інформація» є надання знань про методiku та конкретні технології інформаційної та аналітичної діяльності в сфері міжнародних відносин, способи та форми пошуку, отримання, здобування, накопичення, первинної обробки й глибокого перетворення відповідної інформації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародна інформація» є:

сформувані чітке уявлення та розуміння сутності міжнародної інформації, її ролі в сучасних міжнародних відносинах;

надання студентам основ прогнозування та моделювання міжнародних відносин, накопичення навичок з планування зовнішньої політики.

Розподіл навчальних годин для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Курс	3	
Семестр	5	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	практичні	32
Самостійна робота		86
Форма підсумкового контролю	іспит	

Розподіл навчальних годин для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Курс	3	
Семестр	5	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	лабораторні	16
	практичні	16
Самостійна робота		86
Форма підсумкового контролю	іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Теорія міжнародних відносин	Основи міжкультурної комунікації
Політекономія	Міжнародне право
Країнознавство	Міжнародні організації
Філософія	Міжнародні відносини та світова політика
Всесвітні історія	
Іноземні мови	
Основи зовнішньоекономічної діяльності	

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

сутність міжнародної інформації, розуміти її роль в сучасних міжнародних відносинах;
основи методики підготовки різних видів аналітичних документів, рекомендацій та пропозицій для прийняття рішень;
технології міжнародної інформації;
інструментарій планування зовнішньоекономічної політики.

Компетентності	Результати навчання
здатність здійснювати пошук та первинну обробку міжнародної інформації	самостійно знаходити необхідну інформацію за певними критеріями
здатність аналізувати конкретні ситуації міжнародних відносин на підставі історичного, дипломатичного, економічного, правового підходів	приймати рішення враховуючи проаналізовану інформацію
уміння використання сучасних програмно-апаратних засобів, навички роботи у соціальних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси	формувати власний контент
враховувати правові засади при здійсненні діяльності	нести відповідальність за власну інформаційну безпеку
здатність здійснювати підготовку ділових документів	самостійно готувати ділову документацію
здатність організувати та проводити соціологічні дослідження	володіння технологією проведення соціологічних досліджень
навички управління інформацією	самостійно аналізувати інформацію співставляючи факти
здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку	професійно саморозвиватися
навички взаємодії із іншими людьми, уміння роботи в групах	вибудовувати комунікаційну політику
уміння організації власної діяльності, зокрема наукової, та ефективного використання часу	займатися науковою діяльністю

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи міжнародної інформації

Тема 1. Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації

Предмет, поняття та структура міжнародної інформації. Поняття «інформаційний вибух». Основні етапи та наслідки «інформаційного вибуху». Причини та наслідки інформаційного вибуху. Інформаційні бар'єри. Інформаційна грамотність як відповідь на виклики «інформаційного вибуху». Загрози та переваги безперервного зростання інформації в світі. Особливості діяльності фахівця з міжнародної інформації. Джерела інформації: види та класифікація. Міжнародна інформація: поняття, зміст і функції. Міжнародні відносини в галузі інформації. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Міжнародна інформація: поняття, зміст і функції. Міжнародні відносини в галузі інформації. Інформаційні ресурси: поняття та класифікація. Інформаційні потреби: сутність та види. Інформаційна продукція та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Основні категорії споживачів інформації та їх інформаційна культура. Світова практика інформаційної освіти.

Тема 2. Інформаційне суспільство

Поняття «інформаційне суспільство». Концепція інформаційного суспільства Т.Умесао. Концепція інформаційного суспільства Й. Масуди. Концепція інформаційного суспільства У.Мартіна. Концепція постіндустріального суспільства Д.Бела. Концепція технотронного суспільства Зб.Бжезинського. Концепція інформаційного суспільства Е.Тофлера. Концепція мережевого суспільства М.Кастельса. Критична теорія суспільства Т.Адорно. Теорія комунікативної дії Ю.Габермаса. Теорія соціальних комунікацій Н.Лумана. Критична теорія Ж.Бодріяра. Теорія медіа М.Маклюена. Інформаційне суспільство: основні критерії та ознаки. Становлення і розвиток інформаційного суспільства в сучасному світі. Інформаційне середовище: суть та основні поняття. Види предметних сфер інформаційного середовища. Україна: передумови переходу до інформаційного суспільства. Роль органів влади у формуванні інформаційного суспільства. Особливості і можливі шляхи розбудови інформаційного суспільства в Україні. Поточний стан формування інформаційного суспільства в Україні, основні перешкоди.

Тема 3. Інформаційні ресурси та інформаційні потреби

Поняття інформаційних ресурсів та їх класифікація. Зміщення акцентів у суспільстві в ієрархії соціальних потреб. Інформаційні потреби, їх важливість в ХХІ столітті. Систематизація інформаційних потреб. Співвідношення інформаційної потреби з інформаційними інтересами та інформаційним запитом. Динаміка інформаційних потреб та фактори їх розвитку. Основні методи дослідження інформаційних потреб. Інформаційна продукція та інформаційні послуги, їх структура. Основні категорії споживачів інформації. Інформаційна культура споживачів інформації. Світова практика інформаційної освіти. Корпоративна соціальна відповідальність міжнародного бізнесу в сфері інформатизації. Поняття та структура «інформаційної культури». Світова координація освітніх зусиль у галузі міжнародної інформації.

Тема 4. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах

Поняття інформаційно-аналітичної діяльності. Мета і специфіка інформаційно-аналітичної діяльності. Головні завдання інформаційно-аналітичної діяльності. Характеристика світових інформаційно-аналітичних центрів. Завдання, функції і види інформаційно-аналітичних центрів. Основні вимоги до діяльності інформаційно-аналітичних центрів. Особливості формування світових інформаційно-аналітичних центрів. Тенденції їх розвитку. Поняття «фабрики думок». Їх специфіка. Поняття «мозкових центрів», їх специфіка. Тенденції у розвитку «мозкових центрів» в Україні. Головні завдання та функції інформаційно-аналітичної роботи в міжнародних відносинах. Класифікація фабрик думок, які діють в міжнародних відносинах. Формування і розвиток фабрик думок і мозкових центрів України. Структура і особливості діяльності інформаційно-аналітичних центрів України.

Тема 5. Добування й обробка документів міжнародної інформації

Поняття документу в міжнародній інформації та його якості. Міжнародні правові документи, які регулюють інформаційні відносини. Їх характеристика. Методика проведення інформаційного пошуку документів. Специфіка формування міжнародної бази та підготовка інформаційно-аналітичного документу. Методика розробки аналітичних прогнозів у міжнародних відносинах. Загальна класифікація документів. Міжнародні стандарти у сфері управління документацією.

Змістовий модуль 2. Міжнародна інформаційна діяльність

Тема 6. Міжнародна інформаційна діяльність

Міжнародна інформаційна діяльність. Доступ до інформації в розвинених країнах Європи, США і Канади. Світовий інформаційний ринок. Міжнародна інформаційна діяльність: поняття, види та її основні напрями. Мета та функції міжнародної інформаційної діяльності. Інформаційна діяльність світових та регіональних міжнародних організацій. Роль міжнародної інформації в системі ООН. Діяльність Комітету ООН з інформації. Основні функції Департаменту суспільної інформації ООН. Діяльність інформаційних центрів ООН. Інформаційна діяльність ООН на сучасному етапі. Регулювання міжнародних інформаційних потоків з метою усунення диспропорцій в інформаційному обміні. Роль ЮНЕСКО у вирішенні світових інформаційних проблем. Підтримка мовної та культурної багатоманітності в інформаційному суспільстві.

Тема 7. Технології міжнародної інформації

Поняття «технології міжнародної інформації». Технології трансляції новин: змістовна суть та приклади. Вплив технологій трансляції новин на міжнародні відносини Особливості передачі міжнародної аналітики. Технологія управління «прикладними» технологіями – інформаційні мегатехнології. «Міжнародні інформаційні системи»: поняття та основні етапи розвитку. Основні класифікації інформаційних систем. Правовий аспект діяльності міжнародних інформаційних систем. Класифікація та архітектура міжнародних інформаційних систем. Технології проведення оглядів різних міжнародних аналітичних агентств. Поняття «Інтернет» та його значення для розвитку сучасного світу. Поняття «технології управління інформацією». Поняття «комунікаційний процес» та його системні ознаки.

Тема 8. Мас-медіа у сучасному світі: політичні реалії та перспективи розвитку

Поняття, види та функції засобів масової інформації. Феномен комунікаційного процесу. Поняття масової інформації. Структура і функції ЗМІ. Поняття публічної сфери та її формування в умовах України. Ринковий характер мас-медіа. Суспільні функції ЗМІ. Роль міжнародного права в діяльності сучасних мас-медіа. Громадські медіа як альтернатива. Інтернет-журналістика та Інтернет-активізм. Методи аналізу при проведенні комунікативних кампаній. Концепція комунікативної раціональної влади Ю. Хабермаса. Феномен Паблік Рілейшнз (PR) у сучасному суспільстві. Поняття «Паблік Рілейшнз». Дві складові PR. Паблік Рілейшнз як функція управління та його зв'язок з маркетингом і брендінгом. Базові цілі у сфері PR-діяльності. Відмінності PR від пропаганди. «М'яка» сила країн. Формування мас-медіа репутації країни на міжнародній арені. Перспективи формування публічної сфери в Україні. Поняття «громадські медіа» та його приклади. Методи вивчення комунікаційних кампаній.

Тема 9. Інформаційні війни

Інформаційна війна: поняття, мета і завдання. Стратегічне інформаційне протистояння. Завдання і мета інформаційних війн. Методи і способи ведення інформаційних війн. Закони, закономірності і принципи інформаційних війн. Історія розвитку технології ведення інформаційної війни. Покоління сучасних інформаційних війн. Види інформаційних війн: психологічна війна, консцієнтальна війна, кібервійна, мережева війна, ідеологічна диверсія, радіоелектронна боротьба тощо. Форми ведення інформаційної боротьби у сучасних інформаційних війнах. Використання інформаційної зброї у сучасних інформаційних війнах.

Тема 10. Інформаційна безпека

Інформаційна безпека країни: поняття та сутність. Механізм забезпечення національної інформаційної безпеки. Державна політика України в сфері національного інформаційного простору. Національні інтереси в інформаційній сфері. Політика формування національного інформаційного простору. Інформаційна безпека у сучасному світі. Міжнародний аспект захисту інформації. Стратегія інформаційної безпеки. Власники інформації, що захищається. Класифікація інформації за ступенем її таємності. Безпека інформації в комерційних мережах. Міжнародний аспект захисту інформації. Державна політика України в сфері захисту національного інформаційного простору. Основні засади забезпечення кібербезпеки України. Парадигма інформаційної безпеки України. Сучасні тенденції розвитку міжнародної інформації.

Теми лабораторних занять для спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Лабораторна робота 1. Співвідношення інформаційної потреби з інформаційними інтересами та інформаційним запитом.

Лабораторна робота 2. Методика розробки аналітичних прогнозів у міжнародних відносинах.

Лабораторна робота 3. Формування мас-медіа репутації країни на міжнародній арені.

Лабораторна робота 4. Використання інформаційної зброї у сучасних інформаційних війнах.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних та лабораторних занять проводиться за критеріями, які наведено нижче.

Студент демонструє вміння застосовувати теоретичні положення, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. Студент показує знання навчального матеріалу та здатність ефективно використовувати їх для виконання практичних завдань. Студент може організувати проведення оригінального аналітичного дослідження, поєднуючи результати різних досліджень для отримання та представлення остаточного результату.

Студенти показують здатність повністю виконати всі завдання, відповіді при цьому є чіткими, лаконічними, логічними та науково-обґрунтованими. Чітко відтворено послідовність розв'язку кожного завдання. Студент застосовує крім типового алгоритму, творчий підхід до розв'язання задач. Студент використовує елементи концептуалізації та моделювання для вирішення актуальних завдань.

У студентів формується здатність аналізувати конкретні ситуації міжнародних відносин

на підставі історичного, дипломатичного, економічного, правового підходів.

У студента є уміння використання сучасних програмно-апаратних засобів, навички роботи у соціальних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси. Студент аргументовано аналізує наведені дані, надає науково-обґрунтовані висновки. Студент самостійно робить висновки щодо управління міжнародною інформацією.

Студент показує міцні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання в ході розв'язання завдань, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності. Студенти можуть інтерпретувати результати та брати участь у дискусіях стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є такі, що наведено нижче.

Студент вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач. У відповідях мають місце деякі непринципові помилки несуттєвого характеру. Це можуть бути арифметичні помилки, незначне порушення послідовності розв'язання задач, недостатня аргументованість, або незначні помилки при наданні висновків. При цьому студентом самостійно відтворено основний навчальний матеріал. Студент може аналізувати ключові тенденції розвитку глобальної та регіональних систем безпеки. Студенти вміють працювати з джерелами, монографіями, найсучаснішими політологічними працями вітчизняних та зарубіжних авторів; критично осмислювати інформацію та робити самостійні висновки.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається з 10 тестових запитань та 3 практичних задач (ситуаційної, діагностичної та евристичної).

Практичні завдання передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки і компетентності студента з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведеною в табл.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за тижнями згідно технологічної карти подано в табл.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		Практичні заняття	Перевірка есе	Презентація	Експрес-опитування	Перевірка домашніх завдань	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Усього	
Змістовий модуль 1 Основи міжнародної інформації	Тема 1. Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації	1-2 тиждень			4				4	
	Тема 2. Інформаційне суспільство	3 тиждень	2		2	2	5		11	
	Тема 3. Інформаційні ресурси інформаційні потреби	4-5 тиждень	4				2		6	
	Тема 4. Інформаційно-аналітична діяльність міжнародних відносинах	6 тиждень				2	3		5	
	Тема 5. Добування обробка документів міжнародної інформації	7-8 тиждень		5		2			7	
Змістовий модуль 2. Міжнародна інформаційна діяльність	Тема 6. Міжнародна інформаційна діяльність	9 тиждень	2			3		7	12	
	Тема 7. Технології міжнародної інформації	10-11 тиждень					5		5	
	Тема 8. Мас-медіа у сучасному світі: політичні реалії та перспективи розвитку	12-13 тиждень		5					5	
	Тема 9. Інформаційні війни	14-15 тиждень			3				3	
	Тема 10. Інформаційна безпека	16 тиждень				2			2	
Іспит									40	
Усього			8	10	3	12	10	10	7	100

5. Рекомендована література

5.1. Основна

1. Кудрявцева С. П. Міжнародна інформація: навч. посіб. / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – К.: Вид. Дім “Слово”, 2009. – 400 с.
2. Боднар І. Р. Міжнародна інформація: навч.-метод. посіб. для самост. вивчення курсу / І. Р. Боднар. – Л.: Львів. комерц. акад., 2013. – Ч.І. – 108 с.
3. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика / Г. Г. Почепцов. – К. : Знання, 2006. – 663 с.
4. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика / Є. А. Макаренко. – К.: Наша культура і наука, 2008. – 367 с.
5. Бачило І. Л. Информационное право: актуальные проблемы теории и практики: моногр. / І. Л. Бачило. – М.: Юрайт, 2009. – 530 с.
6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура : пер. с англ. под ред. О. И. Шкаратана / М. Кастельс. – М.: ГУ ВШЭ, 2009. – 608 с.
7. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи: навч. посіб. / Б. А. Кормич. – К.: Кондор, 2012. – 384 с.
8. Королько В. Г. Основы паблик рилейшнз / В. Г. Королько. – М.: Рефл-бук, К.: Ваклер, 2011. – 528 с.
9. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов. – М.: Рефл-бук, К.: Ваклер, 2013. – 656 с.

5.2. Додаткова

10. Юдін О. К. Інформаційна безпека держави: навч. посіб. / О. К. Юдін, В. М. Богуш. – Х.: Консум, 2009. – 576 с.
11. Тадеєв А. А. Информационное право: учеб. / А. А. Тадеєв. – М.: Эксмо, 2012. – 464 с.
12. Требин М. П. Войны XXI века / М. П. Требин. – М.: АСТ, Минск: Харвест, 2015. – 608 с.
13. Петрик В. М. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій: навч. посіб. / В. М. Петрик, В. В. Остроухов та ін. – К.: Росава, 2006. – 208 с.
14. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием / С. Г. КараМурза. – М.: Эксмо, 2013. – 832 с.
15. Почепцов Г. Г. Информация и дезинформация / Г. Г. Почепцов. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2009. – 256 с.
16. Макаренко Є. А. Інформаційне суспільство, політика, право в програмній діяльності ЮНЕСКО: моногр. / Є. А. Макаренко. – К.: Наша культура і наука, 2008. – 384 с.
17. Панов М. І. Політологія. Академічний курс: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М. І. Панов, Л. М. Герасіна, В. С. Журавський та ін. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К.: Вид. Дім “Ін Юре”, 2006. – 520 с.

5.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

18. Офіційний сайт Міністерства інформаційної політики України. – Режим доступу : <https://mip.gov.ua/>
19. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С.Кузнеця. Дисципліна «Міжнародна інформація» – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4627>